

JOVENTUT LGTBIQ

Segons la dita popular la joventut tot ho venç, però aquest col·lectiu encara avui ha d'enfrontar-se a situacions imposades per l'heteronormativitat que ha imperat durant segles. Es calcula que actualment a Catalunya hi viuen aproximadament unes **124.102 persones LGTBIQ d'entre 15 i 30 anys**, segons dades extretes de l'IDESCAT. En aquest número hem volgut radiografiar com són, quines qüestions es plantegen i a quins reptes s'enfronten.

Per CARLOS SANANDRÉS

Diuen que la llibertat és un concepte eteri, que costa molt d'aconseguir i molt poc de perdre. Si preguntem a diferents generacions en quin punt es troba la joventut LGTBIQ en aquest 2020, obtindrem opinions de tot tipus. Hi ha qui pensa que és un moment dolç per a tota la comunitat, però hi ha qui també opina que el col·lectiu s'ha adormit i que, mica en mica, s'han anat perdent oportunitats en pro de la 'normalització', una paraula molt estimada per alguns i que aixeca ampolles entre els sectors més progressistes.

En aquest número de la revista *Lambda* volem fer un retrat robot de la joventut LGTBIQ catalana. És una tasca titànica, perquè de realitats n'hi ha tantes com persones, però volem esbossar les línies generals i per això hem dividit aquest pseudomapa en 4 apartats: família, amics (i escola), aspiracions i reptes. Quatre illes o marcs de referència on tothom es podrà sentir identificat, amb independència de la seva edat, ja que si el col·lectiu ha guanyat presència i drets en l'espai públic, encara queden moltes àrees on treballar.

“Parlar avui de LGTBifòbia en relació al bullying escolar se'ns queda curt per llegir la realitat, avui és molt més complexa”

—ABEL HUETE

FAMÍLIA

Segons dades del darrer eurobaròmetre, Espanya és el tercer país de la Unió Europea amb una major tolerància perquè les persones LGTBIQ

obtinguin els mateixos drets que les persones i les parelles heterosexuales. Segons l'informe, el 91% de la societat hi està a favor, una xifra molt superior a la mitjana europea, que es situa al 76%. Tot i aquesta aparent obertura que indiquen els números, les relacions familiars continuen preocupant els joves, de fet, és un motiu de consulta o visita al centre de recursos de LGTBIQ de Barcelona. Com apunta el psicòleg i tècnic del Casal Lambda, **Mario Morillas**, les relacions intrafamiliaris han canviat perquè “el model de família ha canviat en els últims anys. Provenim d'un model patriarcal on tot era molt estricte. Aquesta estructura segueix imperant, majoritàriament, però tot i l'augment de la tolerància, han aparegut tot un flux de noves aspiracions que ataquen i posen en qüestió aquest model heteropatriarcal”.

Morillas, per segon curs, s'encarrega de coordinar i acompanyar un grup de joves preadolescents d'entre

GRUP JOVE

“Els seus plantejaments estan posant en qüestió una cultura LGTBI que havíem construït”

—ABEL HUETE

nivell legislatiu”, apunta, “ara els pares i les mares tendeixen més a crear un ambient hostil, poc habitable, en què es mutilen els sentiments i les formes d'expressió. És tot com més subtil, però igual de nociu per al jove”.

Des de fa més de vint anys, Catalunya compta amb l'Associació de Pares i Mares de Gais, Lesbianes, Bisexuals i Transexuals (AMPGIL). Presidida actualment pel **José Mellinas i Gil**, té entre els seus objectius acollir pares i mares i donar-los suport en un grup d'ajuda mútua; fer visibles els models diversos de famílies; revisar actituds i afavorir-ne un canvi positiu per aconseguir espais més inclusius i que tinguin en compte les necessitats afectives dels menors i dels joves. Així que les eines i els mecanismes hi són i sembla que el treball de dècades està donant el seu fruit, perquè tot i les situacions de conflicte, pròpies de les diferències generacionals i de les jerarquies que s'estableixen en cada nucli, “cada cop hi ha més famílies que ho entenen”. “Tolerar el seu fill no és un favor que li fan, sinó el seu deute com a pares i mares; tenir un fill vol dir això, acceptar-ho i vetllar perquè sigui una persona forta”, explica Morillas.

15 i 20 anys dins del paraigua del Casal Lambda. El psicòleg apunta que cada cop són menys els progenitors que fan fora de casa els seus fills per una qüestió de gènere o d'orientació sexo-afectiva, “saben al que s'enfronten a

GRUP JOVE

“Des de les institucions es fan creus que un o una jove amb Asperger es pugui reconèixer com a trans, però això està passant i molt poca gent hi està donant resposta”

—ABEL HUETE

AMICS (I ESCOLA)

La feina feta durant anys pel col·lectiu ha donat com a resultat un nombre notable de referents, sobretot gais, lesbianes i transgènere. Encara queda feina per fer en àmbits com la visibilitat del col·lectiu bisexual o els gèneres no binaris. Tot i aquesta representació de la comunitat, una realitat amb la qual s'enfronten els tècnics i els especialistes que treballen amb joves LGBTIQ és la manca d'espais segurs on trobar-se amb iguals.

Juntament amb l'espai de preadolescents, el Casal Lambda compta amb un grup de trobada de joves (aquest, ja, arribant fins més enllà de la trentena) que es reuneixen setmanalment per realitzar activitats diverses. En **Ton Mansilla** és assessor jurídic de l'Observatori Contra l'Homofòbia i des de fa 4 anys assisteix a aquestes tro-

bades: “És cert que en aquest temps la proporció d'altres identitats ha augmentant. El nombre de noies que hi venen cada cops és més gran i han agafat rols de coordinació, però la gent ve pel mateix, busca socialitzar en un ambient explícitament LGBTIQ+”.

Alguns centres escolars s'han posat les piles per esdevenir espais diversos on les diferents realitats socials estiguin representades. Des de les institucions s'han impulsat plans i protocols per abordar el dia a dia de la comunitat LGBTIQ. A Catalunya la llei obliga i empara que aquestes qüestions es tractin a l'aula, però a vegades es fa d'una forma tan tímida o velada, que agrupacions com FLG - Associació de Famílies LGTBI, presidida per la **Katty Pallàs**, ja fa temps que treballen per introduir aquests temes d'una manera transversal en les escoles. El resultat és que alguns centres, com l'escola Sant Felip Neri, incorporen ja els aspectes relacionats amb el col·lectiu de forma global. Moltes altres de les que encara no ho fan o tot just ara comencen fan el primer pas

a través de formacions per al professorat. Aquest és, precisament, un dels serveis amb més sortida del Casal Lambda que ha vist augmentar en els últims anys el número de peticions dels centres escolars o les entitats de lleure per rebre.

Tot i la feina realitzada, els darrers anuaris de l'Observatori Contra l'Homofòbia reflecteixen un augment dels casos d'assetjament escolar i plantegen el ciberassetjament, que va més enllà de les aules. “Parlar avui de LGTBifòbia en relació al *bullying* escolar se'n queda curt per llegir la realitat, avui és molt més complexa”, afirma, l'**Abel Huete**, educador d'OASIS - Colònies d'Estiu per adolescents LGBTIQ: “A l'adolescència la gent necessita mimetitzar-se i les persones que surten de la norma estan molt assenyalades. Totes les expressions de la sexualitat que no siguin homogènies estan molt crítiques. Cada cop estem virant cap a un escenari on la joventut es pot expressar més lliurement com a membre del col·lectiu LGTBI, però cada cop hi ha també més interseccions que ho impedeixen”.

ASPIRACIONS

Si hi ha un tema que ha irromput amb força els darrers anys és la qüestió del gènere. La concepció del món més enllà del binarisme home/dona ha comportat un nou ventall per a l'expressió de l'individu, alhora que suposa nous interrogants per aquelles persones que divideixen el món en dos. L'Abel afirma que la identificació sexo-afectiva, és a dir, definir-se com a gai, lesbiana, transgènere o bisexual, ja no és el moll de l'os, i que al jovent que va a les colònies que organitzen els preocupa altres aspectes, tot i que les etiquetes continuen sent necessàries per identificar aquestes “noves” realitats.

Pel psicòleg Mario Morillas “el cos és el primer escenari on se succeeixen les batalles, començant des de la infantesa. Quan s’invalida un cos, invalidem l’autoestima i les emocions del i la jove, el seu jo, de qui és”. Aquesta relació entre cos, expressió del gènere i identitat impregnen gran part dels interrogants que es plantegen actualment les persones més joves del col·lectiu.

Des de la seva experiència a OASIS, l’Abel afirma que el jovent d’avui es preocupa poc pel futur, viuen molt el present, tot i que és un tema interessant per abordar perquè els seus plantejaments “estan posant en qüestió una cultura LGTBI que havíem construït i que no sé si en aquests moments els serveix gaire”.

A Catalunya cada cop són més les persones del col·lectiu que estan en llocs de responsabilitat, tant en la vida pública com en l’empresa privada. Àmbits com la política, el mitjans de comunicació o les forces de segure-

tat compten amb primeres figures LGTBIQ, però l’home blanc de classe mitja alta continua sent l’estereotip majoritari en l’imaginari general, quan fem referència a la comunitat. Són diverses, les associacions que ja estant treballant per canviar aquests marcs mentals, perquè com deixa sobre la taula Mario Morillas “podem tenir tres ministres gais en un govern, tots ells blancs i cissexuals, però què passaria si tinguéssim una ministra trans i negra?”. Les dades de la Unió Europea afirmen que Espanya seria el tercer país de la UE que millor acceptaria això de tenir un governant transgènere, però de moment tot és suposició, perquè la situació encara no s’ha fet realitat.

REPTES

Tot i que en un primer moment es pot pensar que la joventut LGTBIQ viu una situació molt més tranquil·la i relaxada que generacions anteriors, la realitat és que els nous interrogants han portat nous escenaris i nous marcs de referència. Des d’OASIS, es plantegen qüestions com les dels i les joves LGTBIQ migrades, que encara tenen pocs referents, o persones amb situacions molt diverses. “A les colònies arriben gent amb Asperger i autistes. Des de les institucions es fan creus que un o una jove amb Asperger es pugui reconèixer com a trans, però això està passant i molt poca gent hi està donant resposta”, explica l’Abel, qui també afegeix un nou factor: “el 60 o el 80% de les persones que arriben s’està medicant per ansietat i depressió, el que vol dir que s’està patològitzant l’experiència per no poder-hi donar una resposta global”.

L’estandarització de models que representen el col·lectiu LGTBIQ ha comportat que qui no encaixa pot córrer el risc de

“El *passing* calcula els privilegis immediats que pots tenir en el teu dia a dia. Treballar en els cossos no normatius i les expressions no normatives és un dels reptes”

—MARIO MORILLAS

quedar-se fora de la seva pròpia comunitat. Qui no té un cos definit, o és 100% un ós o qualsevol altra etiqueta, pot ser rebutjat, apunta Morilla, “el *passing* calcula els privilegis immediats que pots tenir en el teu dia a dia. Mostrar els cossos no normatius i les expressions no normatives és un dels reptes heretats, però al qual s’enfronten el col·lectiu més jove”.

Després d’anys treballant per la visibilització i l’equiparació dels drets fonamentals, les generacions adultes LGTBIQ encara tenen nous reptes per endavant amb el futur del col·lectiu: no deixar que camini sol. Si alguna cosa queda clara, documentant-nos i preparant aquest reportatge, es que calen respostes als nous interrogants, alhora que es garanteixi que totes les ‘conquestes’ dels darrers anys arribin a tota la comunitat, sense distinció d’orientació, expressió o gènere.

GRUP JOVE